



§ 205

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Hyttisen aloitteesta joukkoliikenne-etuuden palauttamisesta kuljetuspalveluasiakkaille

HEL 2015-003179 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon:

"Kunnan velvollisuudesta järjestää vaikeavammaisten henkilöiden kuljetuspalveluita niihin liittyvine saattajapalveluineen on säädetty vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa. Kuljetuspalveluiden sisällöstä, laajuudesta ja järjestämisestä on erikseen säädetty vammaispalveluasetuksessa.

Vammaispalveluasetuksen 5 §:ssä todetaan, että kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Kuljetuspalvelu on tarkoitettu korvaamaan edellä mainittujen henkilöiden osalta julkista joukkoliikennettä.

Sosiaali- ja terveystoimen toimialaan kuuluvat vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain perusteella korvaamat kuljetuspalvelut ovat aina joukkoliikennevälineiden vaihtoehto henkilöille, joiden palvelutarve on niin suuri, ettei sitä pystytä joukkoliikennetyyppisessä ratkaisussa tyydyttämään.

Sosiaalihuoltolain nojalla myönnettävässä kuljetustuessa ei vaadita yhtä merkittävää liikkumisen haittaa joukkoliikenteen käyttämiselle kuin vammaispalvelulaissa. Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetustuen saajat ovat pääasiassa eläkeiässä olevan vanhuksia, joilla on mahdollisuus saada eläkeläisalennus matkakorttiinsa.

Kuntalaisten liikkuminen turvataan jatkossakin ensisijaisesti julkisella liikenteellä, jonka järjestämisestä vastaa Helsingin seudun liikennekuntayhtymä (HSL).

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveystoimen päätös olla kustantamatta kuljetuspalvelun asiakkaille ilmaista HSL-korttia lisää asiakkaiden matkustuskustannuksia julkisen joukkoliikenteen osalta, mikäli asiakas



käyttää julkista joukkoliikennettä. Mikäli asiakas on toimeentulotuen asiakas, eikä selviydy jokapäiväisistä talouteen kuuluvista menoistaan, voidaan julkisilla kulkemista tukea osana toimeentulotukea. Muutoin tehty päätös ei estä tai vaikeuta asiakkaiden matkustamasta julkisilla liikennevälineillä.

Ilmaisten HSL- lippujen poistaminen vaikeuttaa sellaisten vähävaraisten kuljetuspalveluasiakkaiden liikkumista, jotka eivät kuitenkaan ole toimeentulotuen piirissä. Sosiaali- ja terveyslautakunta kehottaakin kaupunginhallitusta ottamaan tämän huomioon HSL:n alennusryhmien uudelleen määrittelyissä siten, että kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa löydettäisiin kestävä ja tasapuolinen ratkaisu liittyen erityisryhmien alennuksiin ja joukkoliikenteen esteettömyyteen."

Käsittely

1. vastaehdotus:

Tuomas Tuure: Poistetaan kohta 4

Kannattajat: Anna Vuorjoki

2. vastaehdotus:

Tuomas Tuure: Muutetaan kohdan 8 toinen lause muotoon:

"Mikäli asiakas on toimeentulotuen asiakas, eikä selviydy jokapäiväisistä talouteen kuuluvista menoistaan, voidaan julkisilla kulkemista tukea osana toimeentulotukea."

Kannattajat: Anna Vuorjoki

3. vastaehdotus:

Tuomas Tuure: Lisätään kohta 9

"Ilmaisten HSL- lippujen poistaminen vaikeuttaa sellaisten vähävaraisten kuljetuspalveluasiakkaiden liikkumista, jotka eivät kuitenkaan ole toimeentulotuen piirissä. Sosiaali- ja terveyslautakunta kehottaakin kaupunginhallitusta ottamaan tämän huomioon HSL:n alennusryhmien uudelleen määrittelyissä siten että kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa löydettäisiin kestävä ja tasapuolinen ratkaisu liittyen erityisryhmien alennuksiin ja joukkoliikenteen esteettömyyteen"

Kannattajat: Anna Vuorjoki

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:



02.06.2015

Sotep/12

1 äänestys (vastaehdotus 1)

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Poistetaan kohta 4

Jaa-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Seija Muurinen

Ei-äännet: 9

Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Katriina Juva, Joonas Leppänen,
Jouko Malinen, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen,
Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Maija Anttila

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Tuomas Tuuren
esittämän vastaehdotuksen äänin 9 - 3 (1 tyhjä).

2 äänestys (vastaehdotus 2)

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Muutetaan kohdan 8 toinen lause muotoon: "Mikäli asiakas
on toimeentulotuen asiakas, eikä
selviydy jokapäiväisistä talouteen kuuluvista menoistaan,
voidaan julkisilla kulkemista tukea osana
toimeentulotukea."

Jaa-äännet: 2

Sami Heistaro, Seija Muurinen

Ei-äännet: 11

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Rene
Hursti, Katriina Juva, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Hannu
Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Tuomas Tuuren
esittämän vastaehdotuksen äänin 11 - 2.

3 äänestys (vastaehdotus 3)

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lisätään kohta 9 "Ilmaisten HSL- lippujen poistaminen



vaikeuttaa sellaisten vähävaraisten kuljetuspalveluasiakkaiden liikkumista, jotka eivät kuitenkaan ole toimeentulotuen piirissä. Sosiaali- ja terveyslautakunta kehottaakin kaupunginhallitusta ottamaan tämän huomioon HSL:n alennusryhmien uudelleen määrittelyissä siten että kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa löydettäisiin kestävä ja tasapuolinen ratkaisu liittyen erityisryhmien alennuksiin ja joukkoliikenteen esteettömyyteen"

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 8

Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Katriina Juva, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 5

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Rene Hursti, Seija Muurinen, Markku Vuorinen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Tuomas Tuuren esittämän vastaehdotuksen äänin 8 - 0 (tyhjiä 5).

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Merja Jäntti, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43715
merja.jantti(a)hel.fi
Mikaela Westergård, vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149
mikaela.westergard(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Kunnan velvollisuudesta järjestää vaikeavammaisten henkilöiden kuljetuspalveluita niihin liittyvine saattajapalveluineen on säädetty vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa. Kuljetuspalveluiden sisällöstä, laajuudesta ja järjestämisestä on erikseen säädetty vammaispalveluasetuksessa.

Vammaispalveluasetuksen 5 §:ssä todetaan, että kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena



pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Kuljetuspalvelu on tarkoitettu korvaamaan edellä mainittujen henkilöiden osalta julkista joukkoliikennettä.

Ottaen huomioon vammaispalveluasetuksen 5 §:n vaikeavammaisen henkilön määritelmän, on epätarkoituksenmukaista antaa julkisen joukkoliikenteen maksuton matkakortti henkilöille, joille myönnetty kuljetuspalvelut perustuvat päätökselle, jonka mukaan he eivät voi ilman kohtuuttomia vaikeuksia käyttää julkista joukkoliikennettä.

Sosiaali- ja terveystieteiden toimialaan kuuluvat vammaispalvelulain ja sosiaalihoitolain perusteella korvaamat kuljetuspalvelut ovat aina joukkoliikennevälineiden vaihtoehto henkilöille, joiden palvelutarve on niin suuri, ettei sitä pystytä joukkoliikennetyyppisessä ratkaisussa tyydyttämään.

Sosiaalihoitolain nojalla myönnettävässä kuljetustuessa ei vaadita yhtä merkittävää liikkumisen haittaa joukkoliikenteen käyttämiselle kuin vammaispalvelulaissa. Sosiaalihoitolain mukaisen kuljetustuen saajat ovat pääasiassa eläkeiässä olevan vanhuksia, joilla on mahdollisuus saada eläkeläisalennus matkakorttiinsa.

Kuntalaisten liikkuminen turvataan jatkossakin ensisijaisesti julkisella liikenteellä, jonka järjestämisestä vastaa Helsingin seudun liikennekuntayhtymä (HSL).

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveystieteiden päätös olla kustantamatta kuljetuspalvelun asiakkaille ilmaista HSL-korttia lisää asiakkaiden matkustuskustannuksia julkisen joukkoliikenteen osalta, mikäli asiakas käyttää julkista joukkoliikennettä. Mikäli asiakas on vähävarainen, eikä selviydy jokapäiväisistä talouteen kuuluvista menoistaan, asiakkaan julkisilla liikennevälineillä kulkemista voidaan tukea osana toimeentulotukea. Muutoin tehty päätös ei estä tai vaikeuta asiakkaiden matkustamista julkisilla liikennevälineillä."

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Nuutti Hyttinen ja 46 muuta valtuutettua ovat tehneet 11.3.2015 valtuustoaloitteen, joka koskee kuljetuspalveluasiakkaiden oikeutta maksuttomiin matkoihin. Kaupunginhallitus pyytää sosiaali- ja terveyslautakunnalta lausuntoa 16.6.2015 mennessä.

Asian tausta:



Sosiaalilautakunta päätti kokouksessaan 4.12.2001 § 577 Helsingin kaupungin matkojenyhdistely- ja kuljetuspalvelujen kriteereistä. Helsingin matkapalvelussa oli tarkoitus välittää osa matkoista julkiseen joukkoliikenteeseen, niille asiakkaille jotka ajoittain kykenivät käyttämään julkista joukkoliikennettä. Tästä syystä Helsingin matkapalvelun käyttäjille annettiin tuolloin asiakaskannustimena maksuton HKL:n YTV-alueen matkakortti. Lautakunta ei varsinaisesti päättänyt maksuttoman HSL-kortin liittämistä kuljetuspalvelu- tai kuljetustukipäätökseen vaan kortin myöntäminen on johdettu päätöksen liitteenä olevasta kuljetuspalvelujen välittämistä koskevasta asiakirjasta.

Sosiaalilautakunta päätti 27.5.2008 § 174 Kuljetuspalvelujen järjestämisestä Palmian kanssa. Tässä yhteydessä luovuttiin matkojen välittämistä julkiseen joukkoliikenteeseen. Alkuperäinen ajatus kuljetuspalvelumatkojen välittämistä julkiseen joukkoliikenteeseen (ns. palvelulinjat) ei kuitenkaan koskaan toteutunut. Maksuttoman HSL-kortin myöntäminen jäi kuitenkin käytäntönä voimaan. Kuljetuspalveluasiakkaille alun perin asiakaskannusteena myönnetty maksuton matkakortti ei perustu lakiin. Kunnalla ei ole velvoitetta antaa maksutonta matkakorttia asiakkaalle.

Ennen sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöstä 21.1.2014 lakkauttaa asiakkaille ilmaisten matkakorttien myöntäminen, maksuttomia matkakortteja oli annettu käyttöön vammaispalvelunlain mukaisen kuljetuspalvelun asiakkaille 2109 kpl ja sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetustuen asiakkaille 1665 kpl, yhteensä n. 3774 kappaletta. Matkakorteilla tehtiin yhteensä 411 457 matkaa vuodessa (2013). Näistä matkakorteista ja niillä tehdyistä matkoista aiheutui vuonna 2013 yhteensä 1 274 618 euron nettokustannukset. HSL-kortista luopumisen jälkeen matkamäärät vammaispalvelulain mukaisissa kuljetuksissa ovat kasvaneet 0,6% , mutta eivät suhteessa asiakasmääriin (kasvua 1,9%). Sosiaalihuoltolain mukaisten matkojen määrä on laskenut.

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Merja Jäntti, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43715
merja.jantti(a)hel.fi
Mikaela Westergård, vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149
mikaela.westergard(a)hel.fi